

College voor Toetsen en Examens

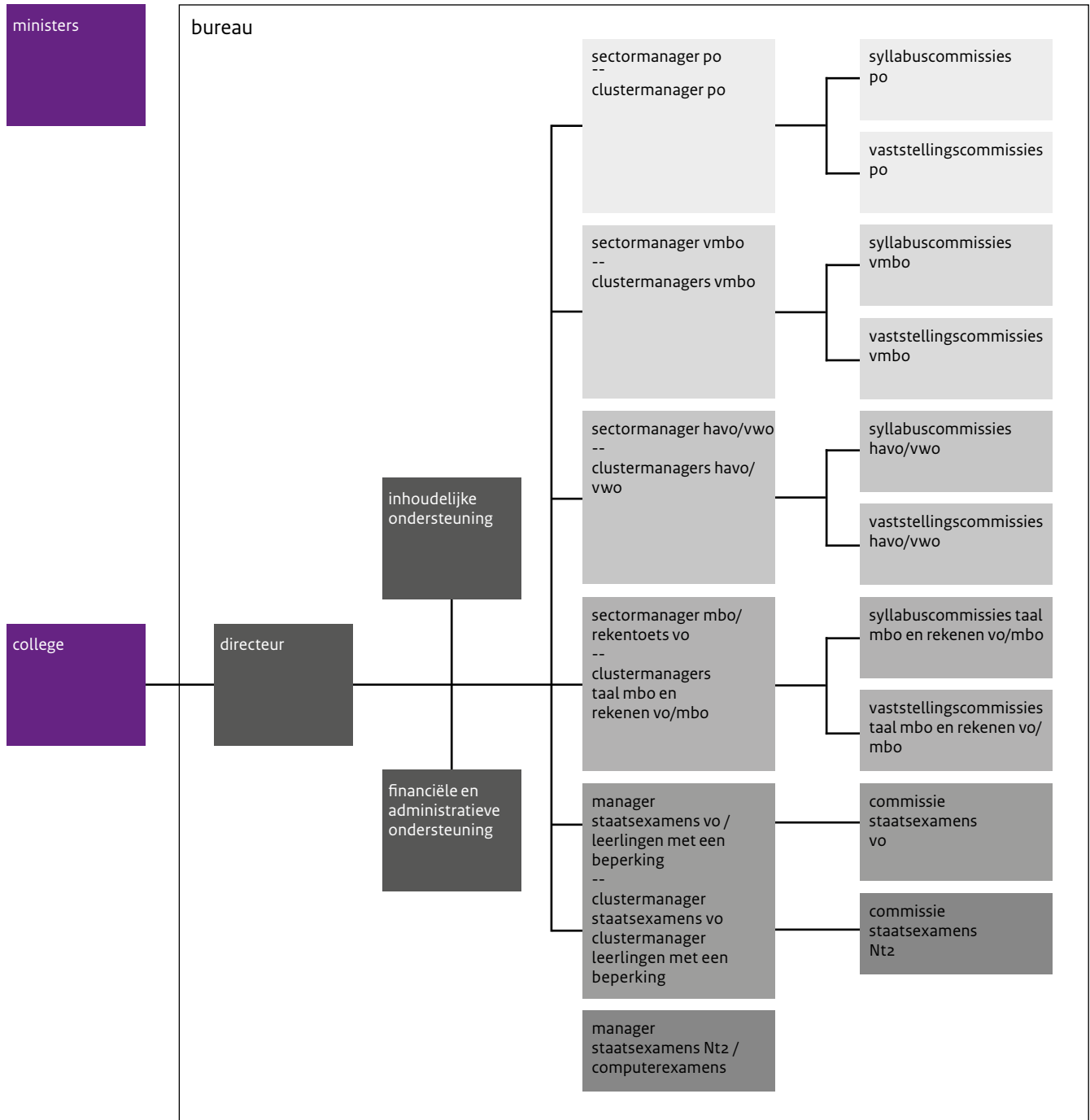
JAARVERSLAG 2018

COLLEGE VOOR

TOETSEN EN EXAMENS

Organogram College voor Toetsen en Examens 2018

Opdracht College voor Toetsen en Examens

Diploma's in Nederland zijn voor een groot deel gebaseerd op landelijke, centrale examens. Het is dan ook belangrijk dat vervolgopleidingen en werkgevers erop kunnen vertrouwen dat die diploma's goede centrale examens en toetsen als basis hebben. Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) zorgt daarvoor.

Het is de taak van het College voor Toetsen en Examens om, namens de overheid, de kwaliteit van de centrale toetsen en examens die onder zijn verantwoordelijkheid vallen, te waarborgen en om scholen en instellingen in staat te stellen de afname van examens en toetsen vlekkeloos te laten verlopen.

Het College voor Toetsen en Examens is een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) en voert zijn taken uit onder verantwoordelijkheid van het ministerie van OCW.

Tot het takenpakket van het CvTE behoorden in 2018 de volgende toetsen en examens:

- de Centrale Eindtoets primair onderwijs
- de centrale examens in het voortgezet onderwijs
- de rekentoets voortgezet onderwijs
- de centrale examens Nederlandse taal, rekenen en Engels in het mbo
- de Staatsexamens voortgezet onderwijs
- de Staatsexamens Nederlands als tweede taal (Nt2)

Het College voor Toetsen en Examens

De *Wet College voor toetsen en examens* schrijft voor dat het College bestaat uit minimaal zes en maximaal acht leden, onder wie een voorzitter. De leden zijn afkomstig uit de sectoren waarin centrale examens en toetsen voorkomen of een rol spelen: primair onderwijs, voortgezet onderwijs, agrarisch onderwijs, middelbaar beroepsonderwijs, hoger beroeps-onderwijs en wetenschappelijk onderwijs. Ook is er een docentlid. Voor ieder lid van het College is er ook een plaatsvervangend collegelid. Het College wordt ondersteund door een bureau.

Het College is in 2018 vijf keer bijeen geweest, waarvan een keer met de plaatsvervangende collegeleden. Voor de bijeenkomsten hanteert het College een jaarlijkse bestuursagenda. Gedurende het jaar richt het College zich op de uitvoering van de wettelijke taken en de sturing daarop en reflecteert het op lopende en nieuwe

ontwikkelingen. Aan het eind van het cursusjaar evalueert het College zijn bestuursagenda en toetst het de behaalde resultaten aan de maatschappelijke opdracht en visie. Ten slotte maakt het College een analyse van de beoordeling door de toezichthouder en gebruikt het College de gerapporteerde resultaten bij het ontwikkelen van nieuw en het verbeteren van bestaand beleid.

In 2018 nam het College afscheid van vier collegeleden en van een plaatsvervangend lid: mevrouw A. van den Broek, de heer drs. M.J.A.M. van Gils, de heer prof. mr. J.G.J. Rinkes, de heer dr. J.G. Uijterwijk MEd en de heer drs. L.F.P. Niessen. Voor de vertrokken collegeleden traden oorspronkelijke plaatsvervangers aan als lid: mevrouw A. Kaim-Lamers, mevrouw drs. W.L.M. de Koning, mevrouw dr. D.J.M. Majoor. Drie nieuwe plaatsvervangende leden kwamen er in de personen van de heer mr. T.G.M. Bekker, de heer dr. mr. A.M.L. Jansen en mevrouw mr. Y.B. Walvisch-Stokvis.

Leden van het College voor Toetsen en Examens (per 31 december 2018)

Voorzitter

De heer drs. P.J.J. Hendrikse (vo)

Leden

De heer dr. L.S.J.M. Henkens (po)

Mevrouw A. Kaim-Lamers (mbo)

Mevrouw drs. W.L.M. de Koning (wo)

Mevrouw J.C. Krijt (vo)

Mevrouw dr. D.J.M. Majoor (hbo)

Mevrouw Y. van Zijl MEd (docent)

In 2018 was de zetel voor de agrarische sector vacant.

Plaatsvervangende leden

De heer mr. T.G.M. Bekker (vo)

De heer dr. mr. A.M.L. Jansen (wo)

Mevrouw drs. M.A. Jansen (docent)

Mevrouw mr. Y.B. Walvisch-Stokvis (mbo)

De heer G.J. Zomer (po)

In 2018 waren de plaatsvervangende zetels voor de agrarische sector en het hoger onderwijs vacant.

Secretaris

De heer G.W. van Lonkhuyzen (tot 1 september 2018)

De heer dr. M. Spierings (vanaf 1 september 2018)

Leeswijzer

Het jaarverslag 2018 van het College voor Toetsen en Examens (CvTE) bestaat uit drie delen. In het eerste deel, Algemeen Jaarverslag, belichten we de activiteiten en de resultaten. In hoofdstuk 1 staat het CvTE als geheel en de verantwoording door het College centraal. Hoofdstuk 2 bevat een beschrijving van de reguliere (wettelijke) taken en de geboekte resultaten. In het tweede deel onderbouwen we de reguliere (wettelijke) taken met cijfers. De financiële en personele rapportage over 2018 vormt het derde deel.

Inhoud

Algemeen jaarverslag 2018	7
<hr/>	
1 Het College voor Toetsen en Examens in 2018	8
1.1 Algemeen	8
1.2 Transparantie en betrokkenheid	9
2 Taken van het CvTE	12
2.1 Centrale Eindtoets po	12
2.2 Centrale examens vo	13
2.3 Rekenen in het vo/mbo en Nederlandse taal en Engels in het mbo	16
2.4 Staatsexamens vo	17
2.5 Staatsexamens Ntz	18
2.6 Kandidaten met een beperking	19
2.7 Centrale examens in het Caribisch gebied	20
Feiten en cijfers 2018	21
<hr/>	
Centrale Eindtoets po	22
Centrale examens vo	23
Rekenoets vo	25
Centrale examens mbo	26
Staatsexamens vo	28
Staatsexamens Ntz	31
Examenlijn	34
Overzicht voorlichting en informatiebronnen	35
Jaaroverzicht officiële regelingen en vaststellingen in 2018	36
Omgaan met fouten, klachten en bezwaren	38
Lijst van gebruikte afkortingen	40
Financiële en personele jaarrapportage 2018	41
<hr/>	
Begroting 2018 versus realisatie 2018	42
Personele rapportage	44
Financiële rapportage 2018	46

Het College voor Toetsen en Examens waarborgt namens de overheid de kwaliteit en het niveau van toetsen en examens en stelt scholen en instellingen in staat de afname van toetsen en examens vlekkeloos te laten verlopen.

Missie van het College voor Toetsen en Examens

‘De belangrijkste pijler onder de legitimatie van ons werk is vertrouwen. Dat creëert het draagvlak voor wat we doen en hoe we dat doen. Dat vereist transparantie, responsiviteit van onze kant en betrokkenheid van alle belanghebbenden.’

Pieter Hendrikse, voorzitter van het College voor Toetsen en Examens

Algemeen
jaarverslag 2018

1 Het College voor Toetsen en Examens in 2018

1.1 Algemeen

In 2019 bestaat het CvTE tien jaar. In die tien jaar is er veel gebeurd. Er zijn taken bijgekomen – de T van toetsen kwam erbij – en er zijn afgelopen jaren taken afgerond of examens al dan niet tijdelijk stopgezet. Dit was met name in 2018 het geval. Zo bezien is 2018 te beschouwen als het jaar van de herijking.

We namen na bijna 9 jaar afscheid van onze directeur Geert van Lonkhuyzen en we verwelkomden Marc Spierings, afkomstig van de Inspectie van het Onderwijs. Ook zwaaiden we de laatste collegeleden van het eerste uur uit, en trad er een nieuwe ploeg collegeleden aan. Dat alles geeft ons de kans om naast het consolideren van de goede dingen nieuwe mogelijkheden te onderzoeken en ons nog meer te richten op de rol die we als CvTE willen vervullen.

Afscheid Geert van Lonkhuyzen

Op 13 september 2018 nam Geert van Lonkhuyzen afscheid als directeur van het College voor Toetsen en Examens. Voorzitter Pieter Hendrikse: 'Als directeur van dat nieuwe, gefuseerde CvTE, heeft Geert samen met anderen de basis gelegd voor draagvlak in het veld, vertrouwen vanuit de politiek en kwaliteitsborging bij ketenpartners en schoolbesturen.'

Veranderende taken

Op 9 november maakten de ministers van OCW via de Kamerbrief *Toekomst van rekenen in het vo en mbo* bekend wat het voorgenomen beleid is rondom rekenen.¹ Het Kamerdebat rondom deze brief vindt in 2019 plaats.

In november moesten we noodgedwongen besluiten om de Staatsexamens Ntz tijdelijk stop te zetten. Het feit dat opgaven en uitwerkingen van opgaven op besloten sociale media werden gedeeld, maakte ons duidelijk dat het examensysteem zoals dat tot nu toe gehanteerd werd niet meer houdbaar was. Dat bood en biedt nieuwe kansen voor het ontwikkelen van een toekomstbestendig examensysteem met unieke examens en grotere afnames.

Aan het eind van het jaar heeft minister Slob van OCW op advies van het CvTE besloten de digitale adaptieve Centrale Eindtoets voor 2019 niet beschikbaar te stellen. De digitale adaptieve Centrale Eindtoets wordt afgenomen op het platform Facet, dat in beheer is bij DUO. Hierop worden ook digitale toetsen en examens afgenomen voor het vo en mbo. De groei van Facet in de afgelopen jaren was aanzienlijk. Het gebrek aan beheer- en ontwikkelcapaciteit dat zich bij DUO gaandeweg voordeed, leidde ertoe dat de stabiliteit van de afname van de digitale adaptieve Centrale Eindtoets voor 2019 niet meer gegarandeerd kon worden. Het feit dat dit risico zich dreigde uit te breiden naar de examenafname voor het vo en mbo, maakte ingrijpen onvermijdelijk.

¹ Kamerbrief *Toekomst van rekenen in het vo en mbo* van 9 november 2018 (Kamerstuk 31332-88).

Bovenstaande besluiten hebben voor alle betrokkenen gevolgen: docenten, leerkrachten, besturen, leerlingen en ouders. Geen makkelijke beslissingen, zeker niet, maar wel genomen met het doel de zaken toekomstbestendig te maken. Voor alle hierboven genoemde taken, waarop ingrijpende beslissingen zijn genomen, geldt dat deze ons dwingen om onze procedures en werkwijzen met aandacht te bezien en zorgvuldig aan te scherpen.

Goed examenjaar

Tegelijkertijd kunnen we terugkijken op een inhoudelijk goed verlopen examenjaar, met name in de sectoren vo en mbo. De meeste leerlingen en studenten hebben op een juiste en goede manier examens kunnen doen. Onze inspanningen om meer aandacht te vragen voor de start van de centrale examens vmbo in april hadden resultaat: over het algemeen was er in de traditionele en sociale media meer aandacht voor het belang van het vmbo en het mbo.

We zijn blij met de resultaten van het project Ieders Examen tot dusver. We zijn beter benaderbaar voor het veld. Precorrectie, testcorrectie, regiobijeenkomsten in het land: we gaan meer en meer met docenten en leerkrachten in gesprek over de resultaten en koers van ons werk en bouwen de inbreng van hun expertise in ons proces in. De reacties op al deze initiatieven zijn positief; het is aan ons nu om te bekijken hoe we de uitkomsten van het project Ieders Examen structureel kunnen verankeren in onze werkwijze en werkprocessen.

Onderzoek inhoudvaliditeit centrale examens deel 2

Het CvTE laat regelmatig bepaalde aspecten van kwaliteitsborging van het centraal examen onderzoeken. Zo is op verzoek van het College in 2018 opnieuw een onderzoek uitgevoerd door het Research Center voor Examinering en Certificering (RCEC) naar de validiteit van een aantal centrale examens uit 2017.² Op basis van de analyse is geconcludeerd dat de procedures voor het realiseren van de inhoudvaliditeit van de twee onderzochte examens volgens nationale en internationale richtlijnen voldoen aan de eisen. Met dit onderzoek is voldaan aan de motie Jadnanansing zoals deze in 2016 is aangenomen.

² RCEC-rapport (deel 2): *Onderzoek naar de inhoudvaliditeit van een tweetal centrale examens voortgezet onderwijs 2017*. Bijlage bij *Kamerbrief over toetsing en examinering voortgezet onderwijs 2018* (Kamerstuk 31289-391).

- 1.2 Ook voor de Centrale Eindtoets gingen we het land in. Tijdens de informatiebijeenkomsten gingen we met leerkrachten, bestuurders, IB-ers en ICT-ers in gesprek en deelden we de uitkomsten van de door ons gehouden evaluatie.

Evaluatie wet eindtoetsing

Een werkgroep van het College heeft een advies voor de evaluatie van de wet eindtoetsing voorbereid. Het College is van mening dat de wet eindtoetsing succesvol is in het centraal stellen van het schooladvies. Andere aspecten van de wet verdienen kritische beschouwing en verbetering. Het advies is inmiddels aan de minister uitgebracht.

Transparantie en betrokkenheid

Ook in 2018 hebben we opnieuw gewerkt aan transparantie over een van de ingewikkeldste onderwerpen van ons vakgebied, normering. Uit onderzoek blijkt dat we de informatievoorziening over dit onderwerp voldoende op orde is; via onze communicatiekanalen is er veel informatie over normering te vinden. De timing en puntigheid van de informatie is echter een punt van aandacht.

Eind april 2018 bracht het CvTE een bezoek aan de (nieuwe) vaste Kamercommissie van Onderwijs waar inhoudelijk deskundigen van het CvTE en Cito kennismaakten en in gesprek gingen met Kamerleden. Een belangrijk onderdeel van het gesprek was de totstandkoming van de normering. Aan de hand van een presentatie maakten we duidelijk hoe leerlingen door de jaren heen dankzij het gebruik van de N-termen een faire beoordeling krijgen van de door hen geleverde prestatie.

CvTE online

Steeds vaker gebruiken we online kanalen om ons werk en actuele kwesties toe te lichten. Over de Centrale Eindtoets organiseerden we in 2018 voor het eerst een Facebook Live event. Leerkrachten en andere betrokkenen en belangstellenden konden live vragen stellen over de Centrale Eindtoets van het CvTE.

In onze YouTube-serie CvTE Backstage geven we een kijkje achter de schermen bij actuele onderwerpen en hebben we niet alleen de oplossing of uitkomst duidelijk gemaakt, maar laten we vaker (ook) zien wat de dilemma's zijn waar we in ons werk mee te maken hebben. Dat deden we bijvoorbeeld in het filmpje over de atlas.³ Daarop kregen we positieve reacties. Ook de presentatie over normering die we in de Tweede Kamer gaven en later op film werd opgenomen pakte goed uit. De film is ruim 5.500 keer bekeken.⁴

³ YouTube-kanaal College voor Toetsen en Examens, afspeellijst CvTE Backstage, *Waarom een centraal examen zonder atlas als hulpmiddel?*

⁴ Zie het YouTube-kanaal van het College voor Toetsen en Examens, afspeellijst Normering, presentatie N-term, *ge-slaagd of niet?*

Voor het eerst is er tijdens de normeringsvergadering van de centrale examens vo een toehoorder aangeschoven, namelijk een vertegenwoordiger van het Schoolleidersplatform (SLP) van de VO-raad. We bezinnen ons op mogelijkheden om hier een vervolg aan te geven. Juist omdat het hier de normering betreft, is het zaak daar zorgvuldig in te zijn.

'Mijn beeld is dat we er steeds beter in slagen om dat wat we doen zichtbaar te maken, op een proactieve wijze. Je kunt ons overal vinden en we zijn steeds beter in staat om verantwoording af te leggen over de dingen die we doen. Daarbij moet ik wel zeggen dat zaken als geheimhouding en privacy het voor ons lastig maken om volledige openheid van zaken te geven. Dat zijn twee fundamenteën die het soms ingewikkeld maken om de burger te dienen.'

Pieter Hendrikse, voorzitter College

Ook besteden we bewust meer aandacht aan evaluaties en laten we de resultaten daarvan steeds meer zien. De evaluatie met scholen over de afname van de Centrale Eindtoets 2018 is daarvan een goed voorbeeld; de uitkomsten zijn gedeeld tijdens de informatiebijeenkomsten over de Centrale Eindtoets in het najaar van 2018 en zijn meegenomen in de uitwerking van de Centrale Eindtoets 2019 (voordat duidelijk werd dat de digitale adaptieve Centrale Eindtoets in 2019 niet kon plaatsvinden).

Inspectie-oordeel positief

Op 9 januari zond de inspectie bericht dat de jaarlijkse risicoanalyse, waarover 29 november een gesprek tussen de inspectie en het CvTE had plaatsgevonden, met positief resultaat was voltooid. Het CvTE voldoet aan alle eisen die aan zijn wettelijke taak gesteld worden.

2 Taken van het CvTE

2.1 Centrale Eindtoets po

In 2018 is voor het eerst de digitale adaptieve Centrale Eindtoets aangeboden, naast de papieren variant op één niveau. De inspanningen om de vijf toegelaten eindtoetsen en de Centrale Eindtoets (CET) onderling beter vergelijkbaar te maken, hebben geresulteerd in een gezamenlijk anker in alle eindtoetsen.

2.1.1 Resultaten Centrale Eindtoets 2018

In 2018 hebben 103.409 leerlingen deelgenomen aan de Centrale Eindtoets. Zij maakten een van de volgende varianten: de papieren Centrale Eindtoets of de digitale adaptieve Centrale Eindtoets.

De afname vond plaats op 3.846 scholen en verliep, los van enkele incidenten, goed.

De gemiddelde landelijke standaardscore kwam op 535,5. Het gemiddelde advies komt overeen met voorgaande jaren: vmbo gt/havo.

2.1.2 Vergelijkbaarheid eindtoetsen

Om de eindtoetsen beter vergelijkbaar te maken is het CvTE gevraagd om een anker te verzorgen voor alle eindtoetsen. Dit gezamenlijk anker is opgenomen in alle eindtoetsen.

Omdat de verschillende eindtoetsen verschillende categorieën hanteerden voor hun toetsadviezen, heeft het ministerie van OCW het CvTE verzocht een voorstel te doen voor de categorieën bij de toetsadviezen, die dan door alle aanbieders gehanteerd worden. Het ministerie van OCW heeft deze categorieën in 2018 vastgesteld.

2.1.3 De vernieuwde Centrale Eindtoets in 2018

In 2018 is voor het eerst de *digitale adaptieve* Centrale Eindtoets aangeboden. Deze toets past zich afzonderlijk voor taal en rekenen aan het niveau van de leerling aan en was in 2018 naast de papieren Centrale Eindtoets beschikbaar voor scholen.

In november 2018 bleek dat er zoveel onzekerheden waren over de tijdige stabiliteit van de digitale afnameomgeving Facet, dat de minister op advies van het CvTE heeft besloten om de digitale adaptieve Centrale Eindtoets in 2019 niet beschikbaar te stellen (zie ook paragraaf 1.1).

2.1.4 Proeftoets 2018

De proeftoets voor de digitale adaptieve en de papieren Centrale Eindtoets is in februari 2018 op scholen afgenomen. In totaal hebben 9.244 leerlingen aan de proeftoets deelgenomen (voor papier 4.284 leerlingen, voor digitaal 4.960 leerlingen). De proeftoets leverde voldoende kwalitatieve waarnemingen op om de Centrale Eindtoets voor 2019 te kunnen construeren.

2.1.5 Informatievoorziening Centrale Eindtoets

In 2018 heeft het CvTE met het scholenveld langs diverse kanalen gecommuniceerd over de Centrale Eindtoets. Het CvTE heeft vijf regionale informatiebijeenkomsten over de Centrale Eindtoets georganiseerd. Op verzoek heeft het CvTE besturen bezocht om met hen in gesprek te gaan over de digitale adaptieve Centrale Eindtoets. Daarnaast is er op de website www.centraleeindtoetspo.nl en in de verschillende brochures in detail uitleg gegeven over de Centrale Eindtoets.

2.2 Centrale examens vo

Jaarlijks krijgen de centrale examens vo de nodige aandacht van zowel de traditionele als de sociale media. In 2018 was er meer aandacht voor het vmbo dan in voorgaande jaren. Daarnaast is de grotere betrokkenheid van docenten een zichtbaar resultaat van het project Ieders Examen.

2.2.1 In het nieuws

De aandacht voor het vmbo bleek onder meer uit de aanwezigheid van de NOS bij de precorrectie Frans vmbo gt en uit de aandacht van vele media voor de praktijkexamens. Positief is ook dat goed overleg met het LAKS en Scholieren.com heeft geleid tot minder oproepen tot klagen en minder aandacht daarvoor. Wel zijn we in 2018 enkele keren geconfronteerd met nepnieuws. Door snel optreden van de Examenlijn is de schade daarvan beperkt gebleven. Daarnaast doen we steeds meer ervaring op met de inzet van sociale media, zodat we responsief kunnen zijn op wat er speelt rond centrale examens.

2.2.2 De centrale examens Nederlands

Naar aanleiding van de rondetafelconferentie van november 2016 bij de Vaste Kamercommissie OCW bracht het CvTE de partijen Nederlands Nu! en het Sectiebestuur Nederlands van Levende Talen bij elkaar, tezamen met SLO, Cito en het CvTE. De vijf organisaties kwamen overeen dat vertegenwoordigers van beide docentenorganisaties zich zouden verdiepen in onderwerpen rond het examen Nederlands (alle schoolsoorten vo) waarover de laatste jaren veelvuldig is gesproken. Dit heeft in juli 2018 een adviesrapport opgeleverd, dat is overhandigd aan de voorzitter van Curriculum.nu en beschikbaar is gesteld aan hun docentenontwikkelteam.

2.2.3 Vmbo

Voor de centrale examens beroepsgericht was 2018:

- het laatste examenjaar waarin cspe's oude stijl nog door substantiële groepen kandidaten zijn gemaakt;
- het eerste jaar waarin bij het overgrote deel van de examenkandidaten voor het eerst profielvak-cspe's werden afgenomen;
- het eerste jaar waarbij gewerkt is met twee versies, rood en blauw, voor de profielvak-cspe's; een van beide versies is bestemd voor de eerste afname, de andere voor de herkansing.

Dat dit goed is verlopen is een prestatie van formaat van de vmbo-scholen, die zich nog in de transitiefase bevinden van beroepsgerichte programma's oude stijl naar de nieuwe profielstructuur. Daarin hebben zij niet alleen vormgegeven aan de veranderingen bij de cspe's, maar hebben zij ook keuzes moeten maken met betrekking tot de inrichting van het onderwijs: bijbehorende faciliteiten als outillage, materialen en gereedschappen; afstemming in de regio, wie biedt wat aan; afstemming ook met het vervolgonderwijs.

Binnen de scholen wegen deze aspecten mee bij het bepalen van de best passende afnametijdstippen van de profielvak-cspe's. Scholen ervaren de huidige afnameperiode (begin april tot en met de eerste week van juli) als knellend. De inzet van twee versies van het cspe, versie rood en versie blauw, in de periode 2018 tot en met 2022, maakt het mogelijk om vanaf schooljaar 2022-2023 een verruiming van de afnametijdstippen te realiseren. De onderdelen van de versies rood en blauw zijn zo opgesteld, dat zij in een later examenjaar kunnen worden hergebruikt.

Bij de digitale centrale examens wiskunde vmbo kb en aardrijkskunde vmbo kb is een pilot gedraaid met beveiligde en besloten forums (bbf's). Daarop kunnen docenten in gesprek gaan over opgaven die op dat moment nog onder de geheimhouding vallen. Onze ervaringen hiermee zijn positief. De discussie-bbf's zijn ingericht naar aanleiding van de motie Van Meenen over de openbaarmaking van digitale centrale examens.

2.2.4 **Havo/vwo**

Havo en vwo kenden nog slechts één pilotexamen, voor het vak maatschappijwetenschappen. Daarmee is de voltooiing van een groot aantal vakinhoudelijke vernieuwingen bijna een feit. Wiskunde A, wiskunde B en wiskunde C vwo kenden dit jaar voor het eerst centrale examens volgens de nieuwe examenprogramma's. Deze examens zijn goed ontvangen. Illustratief is het docentenoordeel over de vwo-examens wiskunde in de quickscan: respectievelijk 6,3 – 6,8 – 7,0. Wiskunde A en wiskunde B havo zijn voor de tweede keer afgenomen volgens de nieuwe examenprogramma's. Het centraal examen wiskunde B havo kreeg een docentenbeoordeling van 7,2 en het examen wiskunde A een 6,1 (tegenover een 4,7 en een 5,9 in 2017).

Het onderwerp Quantumwereld houdt de gemoederen van de natuurkundedocenten bezig. Over de vier vragen uit het centraal examen natuurkunde vwo over dat onderwerp zijn in 2018 meer dan honderd vragen aan de Examenlijn gesteld. De komende jaren zullen we de toetsbaarheid van dit onderwerp binnen de context van het centraal examen nader tegen het licht houden.

2.2.5 **Project Ieders Examen**

Project Ieders Examen heeft als doel het vergroten van de betrokkenheid van docenten bij het examenproces. Die grotere betrokkenheid is merkbaar. De deelprojecten precorrectie en testcorrectie trokken dit jaar zo'n 150 docenten, en een veelvoud aan aanmeldingen die we niet konden honoreren. Zowel bij precorrectie als testcorrectie is de vakvereniging betrokken bij het samenstellen van het docentenpanel. Deze deelprojecten bieden docenten de mogelijkheid bij te dragen aan de verbetering van het correctievoorschrift. Van even groot belang is het inzicht dat de betrokken docenten krijgen in het maken van goede vraag-antwoordcombinaties. We merken dat met name testcorrectie tot duidelijker correctievoorschriften leidt. Waarschijnlijk zijn er daardoor over de examens Nederlands en Frans vwo minder vragen binnengekomen bij de Examenlijn van het CvTE.

Precorrectie

In 2018 heeft precorrectie plaatsgevonden bij de centrale examens Frans gl/tl en natuurkunde havo en economie vwo. Bij precorrectie is een panel van 24 docenten betrokken. In de eerste maanden van het kalenderjaar maken de paneldocenten opgaven uit de aanstaande centrale examens. Aan de hand van het correctievoorschrift (cv) kijken zij de eigen antwoorden na. Vervolgens doet het panel aanbevelingen voor aanpassing van het cv. Het CvTE bespreekt die aanbevelingen met de toetsdeskundige van Cito en met de vaststellingscommissie. De vaststellingscommissie beslist over de aanpassingen.

Testcorrectie

Testcorrectie heeft in 2018 plaatsgevonden bij de centrale examens Nederlands vwo, Frans vwo en scheikunde vwo. Bij testcorrectie wordt het correctievoorschrift (cv) niet direct na de afname, maar twee werkdagen later gepubliceerd. In die tussentijd kijkt een panel van 20 docenten het werk van hun leerlingen na aan de hand van het voorlopige cv. Net zoals bij precorrectie bespreekt het CvTE die aanbevelingen met de toetsdeskundige en de vaststellingscommissie. De vaststellingscommissie besluit over de aanpassingen. Anders dan bij precorrectie zijn de aanbevelingen om het correctievoorschrift aan te passen gebaseerd op daadwerkelijk gegeven leerlingenantwoorden. Dit laatste is een meerwaarde: gezien is hoe de vraag-antwoordcombinaties zich in de praktijk gedragen.

Docenten met ideeën over wat er in het centraal examen aan bod moet komen zijn door ons uitgenodigd om deel te nemen aan focusgroepen. Daarin wordt met zestig vakdocenten in verschillende sessies van gedachten gewisseld over de bruikbaarheid, actualiteit en relevantie van de inhoud van de syllabus. In het schooljaar 2017-2018 was er een focusgroep voor economie havo/vwo. In 2018-2019 zijn er focusgroepen voor biologie, natuurkunde en scheikunde havo/vwo en voor de beroepsgerichte profielvakken BWI, PIE en M&T.

Daarnaast waren er bijeenkomsten over de normering voor geïnteresseerden en informatiebijeenkomsten voor docenten over kwesties die spelen rond centrale examinering: zoals de handhaving van het niveau en de lengte van centrale examens. Met positieve waarderingen van de aanwezige docenten.

Het succes van het project Ieders Examen is tegelijkertijd een uitdaging: het project loopt weliswaar nog door tot medio 2020, maar de roep om een structureel en algemener vervolg wordt groter. Dat duidt erop dat we de doelen van het project, een grotere docentbetrokkenheid en een groter draagvlak voor de centrale examens, halen.

2.3 Rekenen in het vo/mbo en Nederlandse taal en Engels in het mbo

De afnames van rekenen (vo en mbo) en Nederlandse taal en Engels voor het mbo zijn over het algemeen zonder problemen verlopen. Alleen bij Nederlandse taal heeft zich in periode 3 een probleem voorgedaan, dat echter vrij snel is opgelost. Voor Nederlandse taal 2F is er een verbeterde syllabus tot stand gebracht.

2.3.1 Rekenen vo en mbo

Op 1 juli 2018 is de rekenopgaven-etalage aangevuld met ongeveer 90 procent van de rekenopgaven 2F/3F die in het schooljaar 2017-2018 in de verschillende versies zijn afgenomen. In totaal zijn nu bijna 5.400 opgaven publiek toegankelijk via de website www.rekenopgaven-etalage.nl.

Op 9 november maakten de ministers van OCW via de *Kamerbrief over toekomst rekenen in vo en mbo*⁵ bekend wat het voorgenomen beleid is rondom rekenen. Het Kamerdebat rondom deze brief vindt in 2019 plaats.

Logistiek en organisatie rekentoets vo

De rekentoets is in 2018 gedurende drie afnameperiodes afgenomen. In totaal hebben er ruim 380.000 afnames van de rekentoets en ongeveer 220.000 afnames van de rekenexamens mbo plaatsgevonden. Daarbij hebben zich geen grootschalige storingen voorgedaan.

2.3.2 Centrale examens taal mbo

Nederlandse taal en Engels

In juni 2018 publiceerden we de verbeterde syllabus Nederlandse taal 2F die op 1 augustus 2019 van kracht zal zijn. Deze syllabus is qua opzet vergelijkbaar met de verbeterde syllabus Nederlandse taal 3F. De nieuwe syllabus 2F geeft de vaststellingscommissie handvatten voor het vaststellen van opgaven en biedt mbo-docenten extra houvast voor wat geëxamineerd wordt.

Logistiek en organisatie

De centrale examens Nederlandse taal en Engels B1 zijn in 2018 gedurende vijf afnameperiodes afgenomen. Engels B2 kan vanaf het studiejaar 2018-2019 vanaf periode 2 afgenomen worden. In totaal zijn ruim 300.000 taalexamens afgenomen.

In periode 3 is er helaas een fout opgetreden bij de verwerking en publicatie van de examenresultaten Nederlandse taal 2F. Alle afnameresultaten vanaf de start (5 maart) waren niet correct. In totaal betrof dit ongeveer 10.000 kandidaten. Vanaf 22 maart zijn de correcte omzettingstabellen gebruikt en op vrijdagochtend 23 maart zijn de mbo-instellingen geïnformeerd via Examenbladmbo.nl. Verder zijn er in de loop van 2018 geen grote storingen meer geweest in de afnames.

⁵ Kamerbrief *Toekomst van rekenen in het vo en mbo* van 9 november 2018 (Kamerstuk 31332-88).

2.4 Staatsexamens vo

Het jaar 2018 stond in het teken van deskundigheidsbevordering van de examenbetrokkenen, in het bijzonder van de examinatoren. Bij de Staatsexamens vo is niet alleen een toename te zien in het aantal kandidaten, maar ook in mogelijkheden. Examen afleggen in het nieuwe vak Chinees, een diploma halen op een hoger niveau dan het diploma dat je al hebt; er is veel mogelijk.

2.4.1 Examinatoredagen

Om de examinatoren optimaal de gelegenheid te bieden zich op het afnemen en beoordelen van mondelinge examens voor te bereiden, zijn er in het voorjaar van 2018 twee scholingsdagen georganiseerd. Aan deze dagen hebben in totaal ongeveer 1.100 examinatoren deelgenomen. We vragen van examinatoren dat ze één keer in de twee jaar aan deze vorm van scholing deelnemen.

Tijdens de scholing gaat het om het zich eigen maken van het werken met reproductie-, toepassings- en inzichtvragen (RTI), de correctie van schriftelijke examens, het schrijven van goede protocollen, cijferbepaling en de omgang met kandidaten, in het bijzonder kandidaten met een beperking. Behalve in de vorm van scholing tijdens de examinatoredagen zijn er sinds 2018 coaches die de (nieuwe) examinatoren ondersteunen.

2.4.2 Interne audit

Tijdens de periode van de mondelinge examens hebben we een interne audit uitgevoerd op een vijftiental locaties (10% van het aantal locaties). We keken naar de organisatie op de locatie, spraken met voorzitters en secretarissen, bezochten examens en gaven feedback aan examinatoren.

Het resultaat van de audit stemde over het algemeen tot tevredenheid over de kwaliteit van de organisatie en de examens op de betreffende locatie. Op basis van de uitkomsten verfijnen we onze procedures en werkwijzen. In 2019 zetten we de interne audit voort op andere locaties.

2.4.3 Toename aantal individuele kandidaten en vso-kandidaten

In 2018 was er opnieuw een groei in het aantal kandidaten: 9% meer reguliere kandidaten en ruim 3% meer vso-kandidaten. Het totaal aantal kandidaten bedroeg in 2018 ruim 8.700. Opvallend bij de individuele kandidaten is de gestage toename van het aantal vwo-kandidaten. We schrijven dat toe aan het groeiend aantal kandidaten dat na het behalen van het havo-diploma alsnog bij de Staatsexamens vo een vwo-diploma wil halen.

2.4.4 Nieuw vak Chinees

Op de vo-scholen wint het schoolexamenvak Chinees aan populariteit. Ook bij de Staatsexamens vo konden vwo-leerlingen zich in 2018 voor het eerst voor Chinees inschrijven. Elf leerlingen meldden zich aan en hebben het vak met succes afgerond.

2.4.5 **Vmbo Maastricht**

In de zomer van 2018 hebben examinatoren van de Staatsexamens vo op verzoek van de minister hun bijdrage geleverd aan het ondersteunen van de externe examencommissie van het vmbo in Maastricht, waar de inspectie deze zomer alle centrale examens ongeldig verklaarde. Examinatoren van de Staatsexamens vo hebben voor een aantal algemene vakken van de basisberoepsgerichte en kaderberoepsgerichte leerweg een steekproef genomen om te kijken of de correctie van het centraal examen door de docenten van het vmbo Maastricht adequaat was uitgevoerd. Dat was het geval.

Ook hebben medewerkers van de Staatsexamens vo op verzoek op de school in Maastricht een apart derde tijdvak ingericht voor een handvol leerlingen die nog niet hadden deelgenomen aan de herkansing van het centraal examen.

2.5 **Staatsexamens Ntz**

Het jaar 2018 was voor de Staatsexamens Ntz een hectisch jaar. De eerste helft werd gekenmerkt door de invoering van Facet, de maanden na de zomer door het bekend raken van examenopgaven. Tussendoor vierden we het 25-jarig bestaan van de Staatsexamens Ntz.

2.5.1 **Facet**

Na een jaar van voorbereiding zijn we op 22 januari 2018 overgegaan naar examenafnames in Facet. De eerste maanden dienden zowel DUO als de examenontwikkelaars (Bureau ICE en Cito BV) geregeld nog handwerk te verrichten om alle datastromen goed te verwerken. De nodige 'work-arounds' die de eerste maanden nog noodzakelijk waren, zijn in de loop van 2018 deels opgelost. Zowel de kandidaten als de examenontwikkelaars zijn positief over het gebruik van Facet.

2.5.2 **Jubileum**

Op 21 maart 2018 hebben we het 25-jarig jubileum van de Staatsexamens Ntz gevierd met een feestelijke bijeenkomst in het Muntgebouw te Utrecht. Het feest bestond uit inhoudelijke presentaties, een muzikale omljsting en een Syrische columnist die de dag afsloot met mooie verhalen over de wijze waarop hij kennismaakte met Nederland en zijn gewoonten.

2.5.3 **Opschorten examens**

Eind september bereikte ons het bericht dat er beschrijvingen van examens gedeeld werden op besloten sociale media. Na uitvoerige analyse bleek dit vooral de examens Schrijven, programma I, niveau B1 te betreffen. Op basis daarvan is vervolgens besloten dit examenonderdeel vanaf 22 oktober stil te leggen. In januari 2019 vindt een speciale inhaalafname plaats van dit onderdeel voor de getroffen doelgroep.

Nadat de examens Schrijven B1 zijn stopgezet, heeft het CvTE een anoniem bericht ontvangen waarin aangegeven werd dat er nog meer beschrijvingen van de Staatsexamens Ntz in een besloten groep gedeeld werden. Nader onderzoek wees uit dat inderdaad beschrijvingen van alle onderdelen van zowel Programma I als Programma II gedeeld werden alsmede uitwerkingen van examenopgaven. Dit leidde ertoe dat vanaf 14 november alle examenonderdelen zijn opgeschort.

Op basis van deze gebeurtenissen concludeerden we dat de tot dan toe gehanteerde wijze van wekelijks examineren niet meer houdbaar was. Dat betekent dat we een nieuw examenstelsel moeten ontwikkelen dat beter past binnen het huidige tijdsgewricht. We werken daarmee toe naar een systeem met beduidend minder examenmomenten en met unieke examenvarianten.

2.6 Kandidaten met een beperking

De Wet gelijke behandeling op grond van chronische ziekte of handicap verplicht een school om een leerling met een beperking of ziekte in staat te stellen om te examineren. Bij toetsen en examens in zowel po, vo en vso als mbo kan de school binnen de kaders aanpassingen voor de leerling doorvoeren in de wijze van afname. De kaders zijn opgesteld vanuit wet- en regelgeving over examinering en met inachtneming van de exameneisen.

Als een leerling een grotere ondersteuningsbehoefte heeft dan de kaders aangeven, is overleg tussen school en het CvTE noodzakelijk. We bespreken dan de situatie en de behoeftes van de leerling zodat op de school maatwerk kan worden toegepast. Dit kan variëren van meer extra tijd dan standaard tot een mondelinge afname of het gebruik maken van een schrijfhulp. Bij visuele beperkingen kan het examen worden aangepast aan de mogelijkheden van de leerling.

We merken dat scholen zich steeds meer en beter bewust zijn van leerlingen met een beperking en ziekte en de zorg die scholen daaraan dienen te geven. Scholen vragen het CvTE al in de voorexamenperiode om advies hoe recht te doen aan deze leerling bij schooltoetsen. De aanvragen voor maatwerk voor leerlingen met complexe problematiek en dubbele diagnoses nemen toe en ook is het aantal leerlingen met psychische problemen aan het groeien. In het vo is een lichte stijging te zien in het aantal aanvragen voor maatwerk.

2.7 Centrale examens in het Caribisch gebied

Het werk van het CvTE op het gebied van centrale examens beslaat het hele Koninkrijk der Nederlanden. Ook in het Caribisch gebied worden centrale examens afgenomen. Dat vraagt om goede samenwerking en afstemming.

Het Caribisch deel van het Koninkrijk bestaat uit de zes eilanden Curaçao, Aruba, Sint Maarten, Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Het CvTE heeft met alle zes te maken maar op een verschillende manier.

Bonaire, St. Eustatius en Saba (de BES-eilanden) zijn sinds 10 oktober 2010 'bijzondere gemeenten,' ook wel aangeduid als 'Caribisch Nederland'. Daar geldt de Nederlandse onderwijswetgeving, waarin bij examinering rekening gehouden wordt met de lokale context. Curaçao, Aruba en Sint Maarten (de CASt-eilanden) zijn zelfstandige landen in het Koninkrijk, die hun eigen onderwijsbeleid bepalen. Vanwege de doorstroming naar het hoger onderwijs in Nederland willen zij nauw aansluiten bij de ontwikkelingen in Nederland. Het contact tussen het CvTE en de examenbureaus van de CASt-eilanden speelt daarin een belangrijke rol.

De examenperiode in het Caribisch gebied is goed verlopen, zonder noemenswaardige incidenten. De tweede correctie is wederom uitgevoerd door Nederlandse docenten in Nederland. Dat is goed gegaan, mede dankzij inzet van de afdeling Staatsexamens vo en DUO. De samenwerking en uitvoering van de examenactiviteiten zijn zonder problemen verlopen.

Behalve van de examens uit Nederland waarvoor het CvTE verantwoordelijk is, wordt gebruik gemaakt van examens die in de Caribische regio zelf ontwikkeld zijn door het Expertisecentrum voor Toetsen & Examens (ETE) op Curaçao.

Op Saba, en op Sint Eustatius in 2018 voor het eerst in vmbo, wordt geëxamineerd met behulp van examens van de Caribbean Examinations Council (CXC). Dit examensysteem sluit beter aan op de regio. De eerste ervaringen op Sint Eustatius zijn positief. OCW heeft de regie over de transitie naar CXC, waarbij ook wordt onderzocht wat de rol van het CvTE kan zijn in de nieuwe situatie.

In februari 2018 heeft op Bonaire een *vierlandenoverleg* plaatsgevonden tussen het CvTE en de vertegenwoordigers van de examenbureaus van Curaçao, Sint Maarten en Aruba. Tijdens het overleg, waarbij ook DUO vertegenwoordigd was, is vooruitgekeken naar de examenperiodes 2018 en 2019 en naar de samenwerking op de langere termijn. Om de samenwerking verder te formaliseren en vast te leggen zijn dienstverleningsovereenkomsten in ontwikkeling tussen de CASt-eilanden en Nederland.

Er is in 2018 een project gestart waarbij docenten van de CASt en Bonaire, onder begeleiding van Cito, specifiek voor deze eilanden delen van de centrale examens aardrijkskunde havo/vwo ontwikkelen.

Ook is de samenwerking tussen de Staatsexamens Nt2, de Nederlandse Taalunie, OCW en het CvTE over de rol en invulling van het vak Nederlands en de bijbehorende toetsing verder vormgegeven. OCW heeft hier de regie over de volgende stappen.

Feiten en cijfers
2018

Centrale Eindtoets po

In 2018 hebben 103.409 leerlingen deelgenomen aan de Centrale Eindtoets. Zij maakten de papieren Centrale Eindtoets of de digitale adaptieve Centrale Eindtoets.

De afname vond plaats op 3.846 scholen. De gemiddelde landelijke standaardscore is bepaald op 535,5.

De vergelijking met 2016 en 2017 laat zien dat het gemiddelde toetsadvies best passend brugklatype in 2018 net als in voorgaande jaren vmbo-gt/havo was. Wel was de landelijk gemiddelde standaardscore in 2018 iets hoger dan in 2016 en 2017: (535,5 versus 534,7 en 535,3). (Bron: Terugblik 2018, 2016 en 2017).

Aantal leerlingen dat de Centrale Eindtoets 2018 maakte, naar toetsversie en schooltype (Bron: Cito)

schooltype	papier aantal*	percentage	digitaal aantal	percentage	totaal
basisschool	78.046	77%	23.300	23%	101.346
inspectielocatie	69	97%	2	3%	71
particulier basisonderwijs	63	78%	18	22%	81
speciaal basisonderwijs (sbo)	133	35%	245	65%	378
speciaal onderwijs ((v)so)	539	62%	326	38%	865
buitenlandse school (nob)	94	76%	29	24%	123
onbekend	281	52%	264	48%	545
totaal	79.225	77%	24.184	23%	103.409

* De aantallen leerlingen bij de papieren Centrale Eindtoets B zijn inclusief de leerlingen die de Centrale Eindtoets Anker hebben gemaakt, omdat deze toetsen het niveau en de meeste opgaven overeenkomstig hebben. De Centrale Eindtoets Anker is een procedure waarbij toetsen uit verschillende jaargangen op één schaal worden gebracht. Daardoor kunnen de resultaten van de Centrale Eindtoets over de jaren heen vergeleken met elkaar worden.

Aantal uitgebrachte toetsadviezen best passend brugklatype uitgesplitst naar schooltypes bo en so/sbo (Bron: Cito)

advies	aantallen			percentages		
	bo	so/sbo	totaal	bo	so/sbo	totaal
pro/vmbo-bb	5.987	661	6.648	5,9%	53,2%	6,5%
vmbo-bb/kb	10.624	236	10.860	10,5%	19,0%	10,6%
vmbo-kb	6.857	96	6.953	6,8%	7,7%	6,8%
vmbo-gt	11.497	86	11.583	11,3%	6,9%	11,3%
vmbo-gt/havo	14.433	70	14.503	14,2%	5,6%	14,1%
havo	12.300	44	12.344	12,1%	3,5%	12,0%
havo/vwo	20.653	41	20.694	20,3%	3,3%	20,1%
vwo	19.147	9	19.156	18,9%	0,7%	18,6%
totaal	101.498	1.243	102.741	100,00%	100,00%	100,00%

Centrale examens vo

Totaal aantal kandidaten

De vermelde aantallen zijn de aantallen ingeschreven kandidaten bij het begin van het cursusjaar, zoals verstrekt door DUO (bron: Cito, Examenverslag 2018). De aantallen kandidaten zijn gebaseerd op het aantal door scholen bestelde centrale examens bij DUO.

Het aantal kandidaten dat feitelijk examen doet, ligt gemiddeld genomen enkele procenten lager omdat scholen bij het opgeven van de aantallen soms een zekere marge aanhouden.

	vmbo bb	vmbo kb	vmbo gl/tl	havo	vwo	totaal
2014	20.858	28.716	57.311	55.771	37.536	200.192
2015	21.174	29.809	59.531	58.400	38.734	207.648
2016	21.353	30.894	60.826	60.915	38.975	212.963
2017	20.822	30.623	61.572	59.901	40.941	213.859
2018	19.820	30.323	60.536	61.694	41.874	214.247

Aantal centrale examens vo exclusief digitale examens

Het CvTE stelt, voor wat betreft de centrale examens voor het vo, de syllabi vast waarin de examenstof uit het examenprogramma gespecificeerd wordt. Ook geeft het de opdracht om de opgaven tot stand te brengen en deze vast te stellen. Daarnaast is het CvTE onder meer belast met het bepalen van het examen-

rooster, de toegestane hulpmiddelen en de beoordelingsnormen.

Hieronder het totaal aantal papieren centrale examens voor de drie tijdvakken (eerste, tweede en derde tijdvak) in 2018 (bron: Cito, Examenverslag 2018).

schooltype	1 ^e tijdvak	2 ^e tijdvak (herkansing)	3 ^e tijdvak (augustus)	totaal
havo/vwo	58	54	54	166
vmbo algemene vakken	49	48	47	144
vmbo beroepsgericht	140	2	2	144
totaal	247	104	103	454

Aantal uitgeleverde digitale examens en toetsen

Behalve de centraal schriftelijke examens op papier zijn er centrale examens en toetsen waarbij de computer wordt gebruikt. Voor de meeste digitale centrale examens wordt Facet gebruikt.

In het vo worden in Facet aangeboden: de centrale examens vmbo bb en kb, de minitoetsen als onderdeel van de cspe's en de rekentoets vo. Daarnaast worden

voor de cspe's een aantal ICT-applicaties ingezet, zoals een boekhoudprogramma of CAD-programmatuur. Bij de kunstvakken vmbo gl/tl, havo en vwo schrijven kandidaten hun antwoorden op papier en wordt de computer als hulpmiddel gebruikt om de bronnen en vragen te tonen (in Autoplay en/of Facet).

schooltype	digitale examens	aantal vakken
vmbo bb	algemene vakken (flexibel) m.u.v. Frans, Spaans, Turks en Arabisch	10
vmbo kb	algemene vakken (flexibel) m.u.v. Frans, Spaans, Turks en Arabisch	10
vmbo gl/tl	muziek, dans, drama (Autoplay, correctie op papier en pilot 1e tijdvak Facet)	3
havo	kunst (algemeen) (Autoplay, correctie op papier en pilot 1e tijdvak Facet), muziek (Facet, correctie op papier)	5
vwo	kunst (algemeen) (Autoplay, correctie op papier en pilot 1e tijdvak Facet), muziek (Facet, correctie op papier)	5
vmbo beroepsgericht - profielvakken	minitoetsen en ICT-opdrachten cspe's	54
vmbo beroepsgericht - oude stijl	minitoetsen en ICT-opdrachten cspe's	82

Rekentoets vo

Rekentoets vo: aantal afnames per niveau en per periode

periode	2F	3F	totaal
januari	66.000	71.000	137.000
maart	47.000	53.000	100.000
juni/juli	73.000	52.000	125.000
totaal	186.000	176.000	362.000

Aantal afnames rekentoets 2A per periode

rekentoets 2A	januari	maart	mei/juni
aantal afnames	7.100	3.600	4.400

Aantal afnames rekentoets 3S vwo

rekentoets 3S vwo	maart
aantal afnames	627

Rekenen ER vo: aantal afnames per periode

rekenen ER vo	2A-ER	2ER	3ER
januari	7.093	1.210	227
maart	3.607	1.082	209
juni	4.383	1.051	130
totaal	15.083	3.343	566

Zie voor meer informatie over de rekentoets 2A, 3S en ER de pagina *Rekentoets vo* op Examenblad.nl.

Centrale examens mbo

Aantal afnames op rekenen 2F en 3F per periode

	2F entree, mbo 2 en 3	3F mbo 4
januari/februari	30.000	26.000
maart/april	30.000	28.000
mei/juni	20.000	26.000
september	1.900	1.500
november/december	24.000	27.000
totaal	107.900	109.500

Aantal afnames rekenexamen 2A per periode

aantallen afnames	januari	maart	mei/juni	december
totaal	1.316	2.594	441	840

Aantal afnames rekenexamens ER per periode

	2A-ER	2ER	3ER
januari/februari	-	2	10
maart/april	1	137	142
mei/juni	4	259	102
september	26	237	113
november/december	1	82	112
totaal	32	717	479

Aantal afnames centraal examen Nederlandse taal per periode

	2F mbo entree, 2 en 3	3F mbo 4
januari/februari	27.000	26.000
maart/april	24.000	27.000
mei/juni	17.000	23.000
september	1.500	1.300
november/december	29.000	31.000
totaal	98.500	108.300

Aantal kandidaten op het centraal examen Engelse taal (B1 en B2) voor mbo 4

periode	aantal
februari B1	23.000
februari B2	3.400
april B1	25.000
april B2	-
juni B1	18.000
juni B2	3.100
september	1.600
december B1	24.000
december B2	8.700
totaal	106.800

Staatsexamens vo

In 2018 is er opnieuw een toename van het aantal vso-kandidaten te constateren. De mogelijkheid voor bb- en kb-kandidaten om ook staatsexamen te doen

en de grotere diploma-gerichtheid van vso-scholen verklaren de toename.

Totaal aantal kandidaten

	vso	vmbo en havo/vwo (niet afkomstig van vso-scholen)	totaal
2014	3.600	3.459	7.059
2015	4.089	3.713	7.802
2016	4.249	3.549	7.798
2017	4.608	4.126	8.734
2018	4.913	4.452	9.365

Verhouding mondelinge en schriftelijke examens

De staatsexamens vmbo, havo en vwo bestaan evenals de eindexamens vo uit twee gedeelten: het centraal eindexamen en het college-examen. Het centraal (schriftelijk) examen is identiek aan het centraal examen van de reguliere scholen en wordt ook op hetzelfde moment afgenomen. Het college-examen bestaat uit een mondeling examen, bij een aantal vakken aangevuld

met een schriftelijk of praktisch college-examen. De rekenmethode voor de aantallen examens is aangepast. De aantallen vallen hoger uit dan in de voorgaande jaren is vermeld. In de nieuwe berekening is rekening gehouden met alle kandidaten, inclusief de kandidaten van de vso-scholen, de schoolkandidaten aangewezen vakken en de kandidaten in het 3e tijdvak.

Schriftelijk

	vmbo	havo	vwo	totaal
2014	13.528	9.799	5.775	29.102
2015	14.770	9.892	6.353	31.015
2016	14.434	9.191	6.974	30.599
2017	16.543	10.007	8.449	34.999
2018	17.245	10.578	8.640	36.463

Mondeling

	vmbo	havo	vwo	totaal
2014	13.510	7.517	4.450	25.477
2015	14.962	7.495	4.862	27.319
2016	14.583	7.381	5.141	27.105
2017	14.324	7.430	6.115	27.869
2018	15.116	8.475	6.501	30.092

Aantal uitgegeven diploma's

	2018	2017	2016	2015	2014
vwo - deels inwisseling ¹	210	189	168	188	202
vwo - volledig pakket	4	13	5	5	3
vwo - uitsluitend inwisseling ²	13	4	3	7	21
totaal vwo	227	206	176	200	226
havo - deels inwisseling	401	392	415	403	416
havo - volledig pakket	55	125	52	46	63
havo - uitsluitend inwisseling	14	10	6	3	8
totaal havo	407	527	473	452	487
vmbo-tl - deels inwisseling	588	608	607	489	462
vmbo-tl - volledig pakket	250	204	288	368	386
vmbo tl - uitsluitend inwisseling	20	0	12	15	15
vmbo-tl o.g.v. gl - uitsluitend inwisseling	871	846	789	672	666
vmbo-bb, kb en gl - deels inwisseling	85	82	53	15	15
vmbo-bb, kb en gl - uitsluitend inwisseling	23	2	5	2	1
totaal vmbo	1.873	1.742	1.754	1.561	1.545
totaal vwo/havo/vmbo	2.534	2.475	2.403	2.213	2.258

¹ Deels inwisseling: kandidaten leggen examens af in een aantal vakken en wisselen vervolgens de verkregen cijferlijst met de eerder verkregen cijferlijst in tot een diploma.

² Uitsluitend inwisseling: kandidaten verkrijgen diploma uitsluitend door inwisseling van een cijferlijst.

Staatsexamens Ntz

Het CvTE is verantwoordelijk voor de inhoud en de organisatie van de staatsexamens Ntz. Dit houdt onder meer in dat het CvTE belast is met het verstrekken van exameninformatie, tot stand brengen en vaststellen van opgaven, inschrijven van kandidaten en het uitreiken van diploma's en certificaten. Voor een complete opsomming van de taken wordt verwezen naar de *Wet College voor toetsen en examens*.

Met het behalen van het diploma *Staatsexamens Ntz* kunnen anderstalige kandidaten laten zien dat ze de Nederlandse taal voldoende beheersen om in Nederland te kunnen werken of studeren. Een examenprogramma bestaat uit vier onderdelen: lezen, luisteren, schrijven en spreken. Als een kandidaat voor alle vier examenonderdelen is geslaagd, krijgt hij het diploma *Staatsexamens Ntz*. Kandidaten kunnen dus meerdere keren aan een of meer staatsexamenonderdelen deelnemen.

Aantal deelnemingen Staatsexamens Ntz

	programma I	programma II	totaal
2014	17.474	17.026	34.500
2015	12.488	14.804	27.292
2016	13.787	16.538	30.325
2017	20.160	23.237	43.397
2018¹	21.541	23.123	44.664

1. Het aantal deelnemingen is gebaseerd op de afnames voor Schrijven I tot 22 oktober en voor de andere onderdelen tot 14 november 2018. Het aantal inschrijvingen vanaf de opschorting t/m december 2018 betrof voor Programma I 4.042 en voor Programma II 4.492. Daarmee had het totaal voor 2018 kunnen uitkomen op 53.198.

Aantal unieke kandidaten Staatsexamens Ntz

	programma I	programma II	totaal
2014 ²	5.931	5.352	11.283
2015	4.183	4.577	8.760
2016 ²	4.463	4.800	9.263
2017 ²	6.378	6.335	12.713
2018	7.686	7.214	14.900

2. In bovenstaande tabel zijn de aantallen voor 2014, 2016 en 2017 aangepast naar aanleiding van nieuwe berekeningen.

Aantal uitgegeven waardepapieren, Staatsexamens Ntz

	certificaten	diploma's (rechtstreeks)	diploma's (inwisselingen)	diploma's totaal
2014	6.977	2.701	1.826	4.527
2015	5.540	2.140	1.656	3.796
2016	6.974	1.924	1.829	3.753
2017	10.666	1.918	2.068	3.986
2018	13.603	1.672	2.648	4.320

Slagingspercentages Staatsexamens Ntz, programma I

	lezen	schrijven	luisteren	spreken	gemiddeld
2014	59	66	58	71	64
2015	70	65	65	65	66
2016	62	66	56	59	61
2017	52	68	51	58	57
2018	49	66	64	54	58

Slagingspercentages Staatsexamens Ntz, programma II

	lezen	schrijven	luisteren	spreken	gemiddeld
2014	70	81	75	84	78
2015	71	76	75	76	75
2016	62	70	70	67	67
2017	51	69	56	64	60
2018	49	59	61	59	57

Slagingspercentages Staatsexamens Nt2, programma I en II 2018 per onderdeel, inclusief herkansingen

programma I 2018	aantallen deelnemers	aantal geslaagd	gemiddeld % geslaagd
lezen			
totaal	5.990	2.960	49
1e keer	4.159	2.169	53
herkansers	1.778	753	43
schrijven			
totaal	4.497	2.799	66
1e keer	3.518	2.303	68
herkansers	979	484	48
spreken			
totaal	5.277	2.833	54
1e keer	3.945	2.313	59
herkansers	1.332	536	41
luisteren			
totaal	5.751	3.624	64
1e keer	5.030	3.202	65
herkansers	721	384	55

programma II 2018	aantallen deelnemers	aantal geslaagd	gemiddeld % geslaagd
lezen			
totaal	6.705	3.178	49
1e keer	3.812	2.140	57
herkansers	2.891	1040	39
schrijven			
totaal	5.087	3.005	59
1e keer	3.648	2.157	65
herkansers	1.439	581	45
spreken			
totaal	5.286	3.136	59
1e keer	3.703	2.500	66
herkansers	1.583	706	46
luisteren			
totaal	5.949	3.590	61
1e keer	4.680	2.854	64
herkansers	1.269	693	50

Examenlijn

Om de beantwoording van alle vragen over de centrale examens vo te stroomlijnen is er het *Examenloket*. Het Examenloket is de algemene ingang voor alle vragen over examens en over de rekentoets in het voortgezet onderwijs. Bij specifieke, inhoudelijke vragen over de centrale examens of de rekentoets vo neemt de Examenlijn van het CvTE de beantwoording van de vragen van het Examenloket over.

Gedurende het hele jaar beantwoordt de Examenlijn vragen in uiteenlopende categorieën (zie eerste tabel). In de maanden april t/m juni wordt de Examenlijn met name gebruikt voor het melden van mogelijke onvolkomenheden of onduidelijkheden in examen-documenten (zie tweede tabel).

Aantal meldingen per sector ten opzichte van het totaal in 2018

(1 januari – 31 december 2018)

	meldingen per sector	percentage van totaal
computerexamens	72	1,6%
centrale examens mbo	566	12,4%
staatsexamens vo en nt2	66	1,4%
centrale eindtoets po	140	3,1%
centrale examens vo	3.635	79,6%
rekentoets vo	68	1,5%
algemeen cvte	20	0,4%
totaal	4.567	100%

Centrale examens vo

Aantal meldingen over centrale examens vo tijdens de examenperiode (1 april - 30 juni 2018)

	meldingen vo	percentage van totaal
inhoudelijke opmerkingen examens vmbo	632	25,6%
inhoudelijke opmerkingen examens havo/vwo	1.189	48,2%
computerexamens	12	0,5%
beperking	199	8,1%
overig	433	17,6%
totaal	2.465	100%

Rekentoets vo

Aantal meldingen over de rekentoets vo in 2018 (1 januari – 31 december 2018)

	meldingen rekentoets vo	percentage van totaal
afname	20	29%
dyscalculie	5	7%
rooster	13	19%
wet- en regelgeving	3	4%
overig	28	41%
totaal	68	100%

Centrale examens mbo

Aantal meldingen over de centrale examens mbo in 2018 (1 januari – 31 december 2018)

	meldingen mbo	percentage van totaal
afname	59	10%
beperking	247	44%
organisatie en logistiek	27	5%
wet- en regelgeving	52	9%
voorbeeldexamens	27	5%
overig	154	27%
totaal	566	100%

Overzicht voorlichting en informatiebronnen

College voor Toetsen en Examens

- www.cvte.nl
- Informatievoorziening via twitteraccount @hetcvte
- CvTE TV en CvTE Backstage via het YouTube-kanaal van het College voor Toetsen en Examens

Centrale Eindtoets po

- www.centraleeindtoetspo.nl
- Brochure *De Centrale Eindtoets in 2019, informatie voor scholen*
- Flyer Centrale Eindtoets 2019, informatie voor de NOT 2019
- Ouderkrant *De Centrale Eindtoets 2019, informatie voor ouders*

Centrale examens vo

- Septembermededeling en Maartaanvulling, zie www.examenblad.nl
- Examenlijn voor vragen van docenten gedurende afnameperiode
- www.examenblad.nl - hieraan is een mailsysteem gekoppeld waarmee scholen, examensecretarissen en docenten gericht geïnformeerd worden.
- www.mijneindexamen.nl voor eindexamenleerlingen
- Voorlichtingsfilm over totstandkoming centrale examens en normering (zie Examenblad.nl > Onderwerpen > Examencyclus).
- Normering via Examenblad.nl > Onderwerpen > Examencyclus (waaronder een webinar over normering).
- Naar behoefte vindt terugkoppeling plaats op evaluaties en/of examenbesprekingen van vakverenigingen.

Centrale rekenoets vo en rekenexamens mbo

Behalve via de reguliere kanalen Examenblad.nl en Examenbladmbo.nl wordt informatie verstrekt:

- <http://oefenen.facet.onl> (voorbeeldtoetsen en -examens)
- www.rekenopgaven-etalage.nl (openbaarmaking rekenopgaven)

Centrale examens mbo

- www.examenbladmbo.nl - hieraan is een mailsysteem gekoppeld waarmee instellingen en examencommissies gericht geïnformeerd kunnen worden.

Staatsexamens vo

- Brochure *Staatsexamens in het voortgezet speciaal onderwijs*, informatie voor vso-scholen
- Staatsexamenregelingen, vakinformatie en procedures, via:
<https://www.duo.nl/particulier/staatsexamenkandidaat/>

Staatsexamens Ntz

- Inhoudelijke informatie over de Staatsexamens Ntz, wat er van deelnemers verwacht wordt, voorbeeld-examens, adressen van instituten waar cursussen worden gegeven, specifieke informatie voor mensen die doorverwijzen en staatsexamenregelingen en procedures via de CvTE- website:
www.staatsexamensntz.nl
- Informatie over zaken als aanmelding, betaling, uitslag via DUO/Examendiensten:
- <https://www.duo.nl/particulier/staatsexamenkandidaat/>
- Brochure *Staatsexamens Nederlands als tweede taal, examenjaar 2018*.
- Nieuwsbrief over de staatsexamens Ntz: *Informatiebuletin voor beroepsopleidingen, werkgevers en gemeenten*

Jaaroverzicht officiële regelingen en vaststellingen in 2018

titel	grondslag	publicatiedatum
Regeling aangewezen vakken tweede tijdvak centrale examens vo 2018	Wet CvTE artikel 2, zesde lid, onderdeel b; Eindexamenbesluit vo artikel 37, vierde lid	27-02-2018; SC 2018-10710
Wijziging Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vo 2015	Wet CvTE artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel d, en achtste lid	27-02-2018; SC 2018-10713
Wijziging Regeling beoordelingsnormen staatsexamens VO en staatsexamens VO BES 2015	Wet CvTE artikel 2, vierde lid, onderdeel c, en achtste lid	27-02-2018; SC 2018-10716
Wijziging van de Vaststelling Rooster voor de centrale examens van de eindexamens en de staatsexamens voortgezet onderwijs in 2019	Wet CvTE artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel b	22-03-2018; SC 2018-17125
Regeling PTA staatsexamens vo 2019	Wet CvTE artikel 2, vierde lid onderdeel a	11-05-2018; SC 2018-26042
Wijziging van de Regeling beoordelingsnormen en de bijbehorende scores centrale eindtoets PO	Wet CvTE artikel 2, zesde lid, onderdeel e	07-05-2018; SC 2018-25056
Wijziging van de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen VO 2015 en de Regeling omzetting scores in cijfers centrale examens en rekentoets VO 2016	Wet CvTE artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel e	01-06-2018; SC 2018-31384
Wijziging Regeling beoordelingsnormen staatsexamen NT2 2015	Wet CvTE artikel 2, vijfde lid, onderdeel c	07-05-2018; SC 2018-25066
Vaststelling Afnameperiodes rekentoets voortgezet onderwijs, schooljaar 2018-2019	Wet CvTE artikel 2, lid 2a	01-05-2018; SC 2018-23706
Rooster voor de centrale examens van de eindexamens en de staatsexamens voortgezet onderwijs in 2020	Wet CvTE artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel b	22-06-2018; SC 2018-34616
Vaststelling afnameperiode centrale eindtoets po, schooljaar 2019-2020	Wet CvTE artikel 2, zesde lid, onderdeel b	17-07-2018; SC 2018-39618
Regeling toetsreglement van de centrale eindtoets po schooljaar 2018-2019	Toetsbesluit PO artikel 7	17-07-2018; SC 2018-39604
Regeling beoordelingsnormen en de daarbij behorende scores centrale eindtoets PO	Wet CvTE artikel 2, zesde lid, onderdeel e	17-07-2018; SC 2018-39602
Wijziging van de Regeling hulpmiddelen en aangepaste wijze of vorm van toetsen centrale eindtoets PO	Wet CvTE artikel 2, zesde lid, onderdeel f	17-07-2018; SC 2018-39599
Regeling syllabi centrale examens vo 2020	Wet CvTE artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel f	24-07-2018; SC 2018-41288
Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2020	Wet CvTE artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel g	17-07-2018; SC 2018-39606

titel	grondslag	publicatiedatum
Regeling examenreglement staats-examens vo 2019	Wet CvTE artikel 2, derde lid onderdeel a	30-08-2018; SC 2017-48703
Wijziging van de Regeling vaststelling syllabus centraal examen mbo Nederlandse taal referentieniveau 2F	Wet CvTE artikel 3; Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB artikel 6, eerste lid, onderdeel a	30-08-2018; SC 2017-48708
Tijdvakken centrale examinering mbo, studiejaar 2019-2020	Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB, artikel 6, derde lid	17-07-2018; SC 2018-39623
Regeling examenreglement Staats-examens Nt2 2019	Wet CvTE artikel 2, vijfde lid, aanhef en onderdeel a; Staatsexamenbesluit Nederlands als tweede taal artikel 10, tweede lid	17-07-2018; SC 2018-39617
Aanmeldprocedure Staatsexamens Nt2 2020	Staatsexamenbesluit Nederlands als tweede taal artikel 10, eerste lid	12-12-2018; SC 2018-68825
Regeling examenprogramma Staatsexamens Nt2 2020	Wet CvTE artikel 2, vijfde lid, aanhef en onderdeel a; Staatsexamenbesluit Nederlands als tweede taal artikel 10, eerste lid	07-12-2018; SC 2018-68827
Wijziging Vaststelling afnameperiode centrale eindtoets po, schooljaar 2018-2019	Wet CvTE artikel 2, zesde lid, onderdeel b	26-10-2018; SC 2018-59852
Wijziging van de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vo 2020	Wet CvTE artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel g	22-11-2018; SC 2018-65447
Wijziging Regeling omzetting scores in cijfers centrale examens en rekentoets VO 2016	Wet CvTE artikel 2, tweede lid, aanhef en onderdeel e	21-02-2019; SC 2019-9325

Omgaan met fouten, klachten en bezwaren

Als verantwoordelijke voor centrale examens en toetsen heeft het CvTE een taak bij de behandeling van vragen en klachten over onvolkomenheden daarin en over afnames die onder verantwoordelijkheid van het CvTE plaatsvinden (Staatsexamens vo en Staatsexamens Nt2). Via de daarvoor beschikbare kanalen zoals de Examenlijn en online contactformulieren weten professionals in het onderwijs het CvTE goed te vinden. Als het gaat over de uitvoering van de Staatsexamens vo en Nt2 hebben belanghebbenden de mogelijkheid om te reageren via de website van uitvoeringsorganisatie DUO.

Klachten over de gang van zaken bij een afname van een centraal examen vo horen thuis bij de inspectie.

Deze overlegt met het CvTE over passende maatregelen die recht doen aan de kandidaat. Over gedragingen van (medewerkers van) het CvTE kan een belanghebbende conform de Algemene wet bestuursrecht (Awb) een klacht indienen via het klachtenformulier in de brochure Klachtprocedure op www.cvte.nl > Contact > Klachten. Dit zijn de klachten waarvan in onderstaande tabellen sprake is.

Wet openbaarheid van bestuur

Het CvTE heeft in 2018 één verzoek in het kader van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) ontvangen en afgehandeld.

Centrale Eindtoets po

Over de Centrale Eindtoets po is bij het CvTE één klacht binnengekomen. Deze is nog in behandeling.

Centrale examens vo

	klachten	bezwaren	beroepszaken
2014	4	1	0
2015	0	1	0
2016	1	1	0
2017	0	0	0
2018	6	0	0

Centrale examens mbo

Over de centrale examens mbo zijn bij het CvTE zes klachten binnengekomen. Deze zijn allemaal afgehandeld.

Staatsexamens vo

	klachten	bezwaren	beroepen
2014	11	56	–
2015	23	55	–
2016	26	33	–
2017	28	44	–
2018	34	73	2

Het aantal klachten en bezwaren in relatie tot het aantal kandidaten is beperkt, waarbij het aantal klachten iets is gestegen in vergeleken met het voorgaande jaar. Van de 34 klachten is in 13 gevallen de klacht ongegrond verklaard en in 9 gevallen (gedeeltelijk) gegrond. De overige klachten zijn niet-ontvankelijk verklaard. De klachten hadden betrekking op incidenten in examenzalen, bejegening, organisatie en kwaliteit van dienstverlening.

Het aantal bezwaarschriften stijgt ten opzichte van voorgaande jaren. Van de 73 bezwaren zijn 25 bezwaarschriften ongegrond verklaard, 12 niet-ontvankelijk en 17 gegrond verklaard. Daarnaast zijn 18 bezwaarschriften informeel afgehandeld (nadere uitleg per brief of telefonisch contact) en is 1 bezwaar ingetrokken. De bezwaren hadden betrekking op aanmelding, betaling, het inleveren van werkstukken, verzoeken om uitstel.

Staatsexamens Ntz

	klachten en bezwaren
2014	26
2015	36
2016	36
2017	23
2018	44

Lijst van gebruikte afkortingen

2A	eenvoudigere variant van de rekentoets 2F
2A-ER	rekentoets 2A voor leerlingen met ernstige rekenproblemen
3S	rekentoets voor vwo-leerlingen die meer aankunnen dan 3F
BES-eilanden	Bonaire, Sint Eustatius en Saba
CASSt-eilanden	Curaçao, Aruba en Sint Maarten
bo	basisonderwijs
CE	centraal examen (vo en mbo)
Cito	Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling
cspe	centraal schriftelijk en praktisch examen (beroepsgericht)
CvTE	College voor Toetsen en Examens
CXC	examensysteem van het Caribbean Examinations Council
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
ER	ernstige rekenproblemen (en dyscalculie)
ETE	Expertisecentrum voor Toetsen en Examens op Curaçao
Facet	computerexamensysteem voor het afnemen van centrale toetsen en examens
mbo	middelbaar beroepsonderwijs
NOB	Stichting Nederlands onderwijs in het buitenland
Nt2	Nederlands als tweede taal
OCW	(ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
po	primair onderwijs
RCEC	Research Center voor Examinering en Certificering
SLO	Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling
sbo	speciaal basisonderwijs
so	speciaal onderwijs
vmbo bb	basisberoepsgerichte leerweg
vmbo kb	kaderberoepsgerichte leerweg
vmbo gl	gemengde leerweg
vmbo tl	theoretische leerweg
vo	voortgezet onderwijs
vso	voortgezet speciaal onderwijs
ZBO	zelfstandig bestuursorgaan

Financiële en
personele
jaarrapportage 2018

In 2018 is de financiële realisatie van het CvTE uitgekomen met het toegekende budget met een verschil van slechts 0,74%. De uitgaven aan zowel programmaged als reguliere apparaatskosten zijn in 2018 minder dan een promille gestegen ten opzichte van 2017. Alleen door de substantiële groei van het project Ieders Examen werd overall in 2018 bijna vier ton meer uitgegeven dan in 2017.

Begroting 2018 versus realisatie 2018

Voor 2018 is in totaal 17,3 miljoen euro (in 2017 18,0) als budget toegekend en zijn de totale uitgaven uitgekomen op 17,4 miljoen, ofwel 100,74% (in 2017 17,0 miljoen). Met reguliere activiteiten en projecten tezamen omvat het aandeel programmaged een budget van 12,6 miljoen en 12,7 miljoen aan uitgaven (in 2017 13,4 resp. 12,7). Voor apparaatskosten is het budget 4,7 miljoen en de realisatie 4,7 miljoen (in 2016 4,6 resp. 4,3).

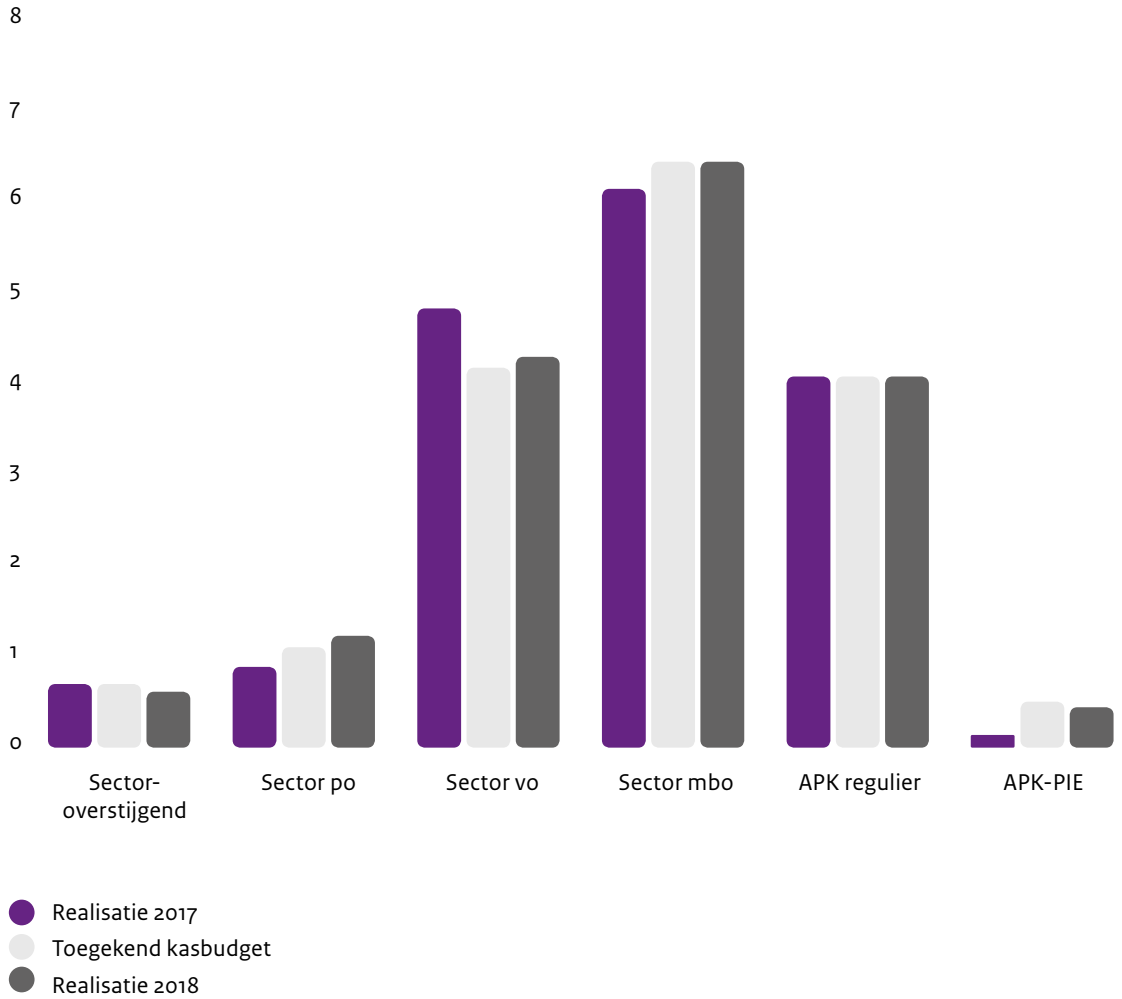
Uitgesplitst naar de sectoren met een korte verklaring van de overschotten en tekorten:

- Bij het onderdeel Sectoroverstijgend is sprake van een overschot van € 79.000 (in 2017 tekort € 93.000) wat neerkomt op een onderschrijding van het toegekende budget met 16,99%. Dit is het saldo van diverse soms tegengestelde bewegingen.
- De sector po laat een tekort zien van € 98.000 oftewel 8,69% (in 2017 overschot € 126.000). Dit is een gevolg van hogere kosten van de resultaatgerichte opdracht aan externen en de onderzoeksactiviteiten.
- Ook bij de sector vo is sprake van een tekort. Door de uitgaven voor CAST-BES, waarvoor geen aanvullend budget is aangevraagd, is per saldo een tekort ontstaan van € 126.000 (in 2017 overschot 778.000), wat neerkomt op 2,98% van het toegekende budget.
- De sector mbo heeft een tekort van € 15.000 (in 2017 tekort € 170.000), oftewel 0,23%. De extra kosten door de problemen bij de Staatsexamens Nt2 zijn opgevangen door de aanvullende toekenning van € 500.000 en het overschot bij de centrale examens mbo.

Alles opgeteld is er bij programmaged een tekort van € 160.000. In 2017 was dit een overschot van € 641.000.

Van het reguliere deel van het APK-budget voor personeel en materieel van € 4.157.000 bleef nog geen € 4.000 over, oftewel 0,09% (in 2017 overschot 57.000). In 2018 is € 533.000 APK-budget toegekend voor het project Ieders Examen (PIE). Hiervan is € 504.000 uitgegeven. In 2017 werd aan dit project € 125.000 besteed.

College voor Toetsen en Examens: financiën 2017 en 2018, bedragen in miljoen €

Personele rapportage

Bezetting

In 2018 is het personeelsbestand van het CvTE toegenomen van 38 naar 39 medewerkers. Hun gezamenlijke aanstelling steeg van 34,3 naar 36,5 fte. Daarnaast was er één trainee vanuit het bestuursdepartement. Op 31 december 2018 waren 6 medewerkers (5,3 fte) tijdelijk en 33 (31,2 fte) vast aangesteld.

Mobiliteit

De groei met 2,2 fte is het saldo van het vertrek van 4 medewerkers (3,5 fte), de komst van 5 nieuwe (5,1 fte) en de wijziging van de aanstelling van 2 medewerkers (+0,6 fte).

Scholingsactiviteiten

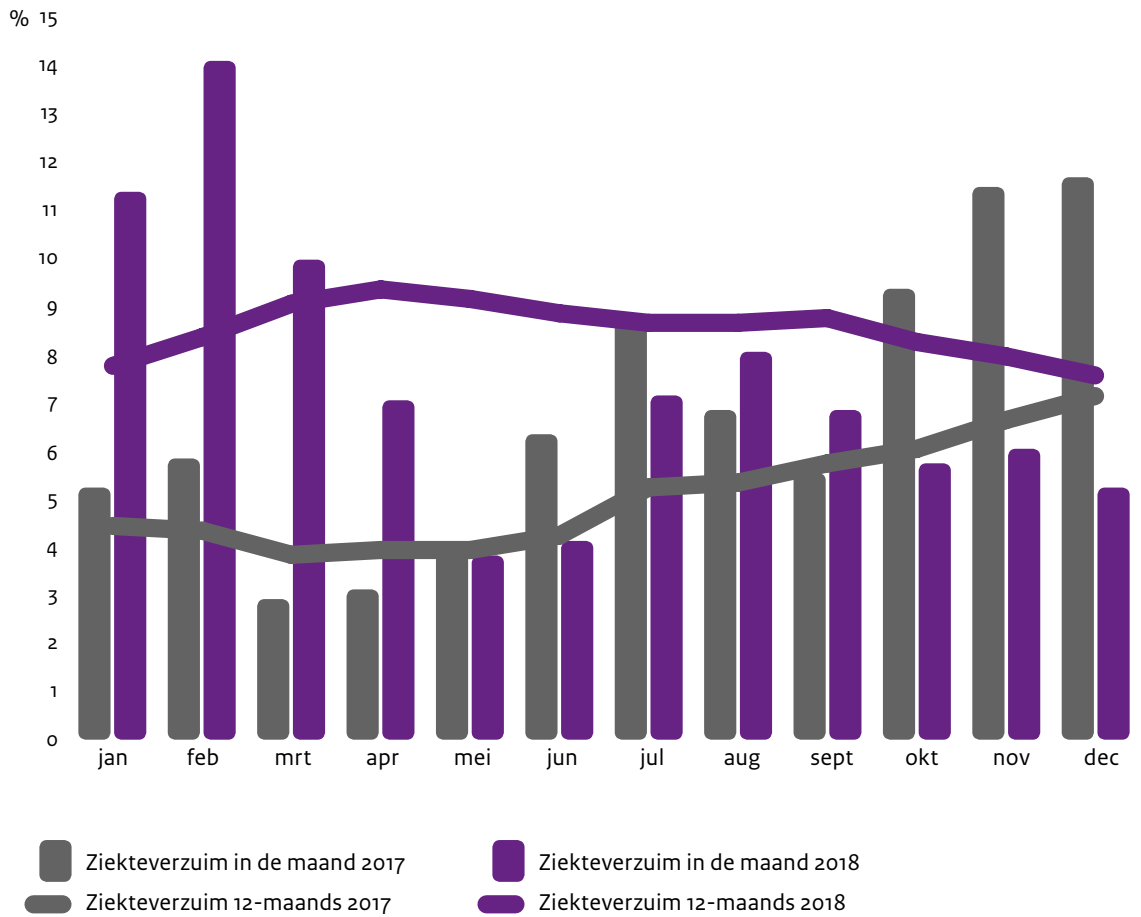
In 2018 werd totaal € 77.009 (2017 € 47.885) op cursus- en opleidingskosten geboekt. Dit totaal is opgebouwd uit individuele en collectieve scholingsactiviteiten voor de gehele organisatie. Daarnaast volgen medewerkers cursussen die niet ten laste van het CvTE-scholingsbudget komen, maar uit het centrale OCW-budget gefinancierd worden.

Externe inhuur

Ultimo 2018 waren er geen uitzendkrachten meer werkzaam (in 2017 nog 1). Daarnaast zijn er enkele externen actief die op basis van een resultaatgerichte opdracht werkzaamheden uitvoeren rond Facet en voor de (digitale adaptieve) Centrale Eindtoets primair onderwijs.

Ziekteverzuim

Het voortschrijdend *gemiddelde* verzuimpercentage was eind 2018 met 7,5% iets hoger dan de 7,1% van een jaar eerder, maar toen was sprake van een stijgende lijn naar 9,3% in april 2018 en sindsdien daalt het gestaag. In december 2018 was het verzuim 5,2%.

Financiële rapportage 2018

Begrotingspost	Kasrealisatie 2017	Toegekend kasbudget 2018	Kasrealisatie 2018	% tekort (-) of overschot
Sectoroverstijgend				
Collegiekosten	84.919	80.000	111.238	-39,05%
Project Examenlijn	64.794	62.000	79.393	-28,05%
Project CvTE-kosten Facet	209.940	326.000	258.615	20,67%
Projecten rekentoets	339.738	263.000	202.410	23,04%
Project advies brede inzet Facet	15.555	0	0	-
Totaal sectoroverstijgend	714.945	731.000	651.657	10,85%
Sector primair onderwijs				
Centrale Eindtoets po	365.993	289.000	290.838	-0,64%
Adaptieve Centrale Eindtoets po	551.683	841.000	937.313	-11,45%
Totaal sector primair onderwijs	917.676	1.130.000	1.228.150	-8,69%
Sector voortgezet onderwijs				
Syllabuscommissies CE	94.968	212.000	148.044	30,17%
Vaststellingscommissies CE	3.455.611	3.484.000	3.426.472	1,65%
Rekentoets	137.919	231.000	277.221	-20,01%
Staatsexamens vo	14.974	35.000	45.947	-31,28%
Overige activiteiten	231.906	245.000	283.974	-15,91%
Project DTT	740.209	0	0	-
Project CAST-BES	182.869	20.000	171.303	-756,51%
Totaal sector voortgezet onderwijs	4.858.456	4.227.000	4.352.961	-2,98%
Sector mbo incl. Ntz				
Staatsexamens Ntz	4.225.268	5.103.000	5.325.146	-4,35%
Eigen activiteiten Ntz	298.245	295.000	303.204	-2,78%
Centrale examens mbo	601.936	879.000	628.674	28,48%
Project Stex Ntz naar Facet	1.044.352	203.000	237.939	-17,21%
Pilot CE mbo Engels B2	56.706	0	0	-
Totaal sector mbo incl. Ntz	6.226.508	6.480.000	6.494.963	-0,23%
Totaal programmaged				
Totaal programmaged	12.717.584	12.568.000	12.727.730	4,80%
Apparaatskosten				
Lumpsum CvTE Eigen Personeel	3.185.011	3.098.000	3.147.301	-1,59%
Lumpsum CvTE Inhuur Personeel	136.583	240.000	165.285	31,13%
Lumpsum APK Materieel	830.035	819.000	840.708	-2,65%
Totaal apparaatskosten regulier	4.151.629	4.157.000	4.153.295	0,09%
APK project Ieders Examen	124.712	533.000	504.422	5,36%
Totaal apparaatskosten				
Totaal apparaatskosten	4.276.341	4.690.000	4.657.716	0,69%
Totaal generaal				
Totaal generaal	16.993.925	17.258.000	17.385.447	-0,74%

Colofon

Redactie: College voor Toetsen en Examens

Opmaak: en-publique.nl

Foto cover: Marijke Volkers

Druk: Xerox/OBT

Maart 2019

College voor Toetsen en Examens
030 – 28 40 700, info@cvte.nl
Postbus 315, 3500 AH Utrecht

www.cvte.nl